

arallegim

ELS LLIBRES
I LES COSESIGNASI
ARAGAYL'últim supervivent
dels camps nazis

Boris Pahor té 107 anys. La seva ciutat és Trieste; la seva llengua, l'eslovè. De petit va veure com el feixisme italià pràcticament liquidava la minoria eslovena, considerada per Mussolini "una raça inferior", els *slavi*, paraula que gairebé equiparaven amb *schiavi* (esclaus). La seva joventut va fondre's del tot als camps d'extermini nazi, on va ser deportat el 1944: el 27 d'abril de 1945 va ser alliberat de Bergen-Belsen. A finals de 1946 va tornar a Trieste, territori administrat per anglesos i nord-americans fins al 1954, quan es va reincorporar a la república italiana. Allí va treballar de professor de literatura italiana –la llengua que li havien imposat– fins al 1975 mentre escrivia en eslovè la seva obra, durant dècades gairebé ignorada de tothom.

Segons el cens austríac de 1910, a la regió de Trieste –era el port mediterrani de l'Imperi Austrohongarès– el 1910 hi havia un 50% de població eslovena o croata. El 1914 la regió tenia 326 escoles públiques en llengua eslovena. A partir de 1920, Mussolini se les va carregar. Als 10 anys Pahor, com tants altres nens i nenes, va veure's forçat a estudiar en una llengua que desconeixia. Els eslovens es van convertir en forasters a casa seva. Tot això és imprescindible per entendre l'obra de Boris Pahor i ho explica Simona Skrabec al pròleg del llibre *La pira al port* (Periscopi), un recull de narracions del centenari autor que ella mateixa ha traduït. Fins als anys 90, quan va ser traduït

GETTY

al francès i quan va culminar el procés d'independència eslovè, Pahor no va començar a esdevenir un referent, primer al seu país (la Iugoslàvia comunista l'havia silenciat i prohibit) i després a tot Europa.

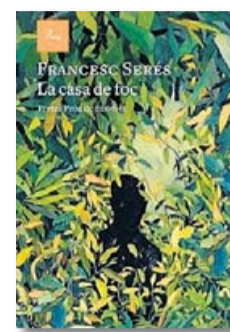
Els contes seleccionats per a aquest llibre es construeixen tant sobre la memòria infantil com sobre la dels camps d'extermini. Malgrat el trauma de les dues experiències, la narrativa de Pahor transmet una estranya dolçor, escrita sobre un pòsit de tendresa i vitalitat, de manera que tant rere les dures experiències del procés d'assimilació forçosa com de la brutalitat dels camps de concentració emergeix la humanitat, a vegades contradictòria i in-

domable, de la persona que pateix. En l'últim text del llibre, que abans d'esdevenir un conte va ser un capítol dels seus dietaris de 1983, Pahor conclou: "L'alegria i l'entusiasme de l'home actual són conseqüència d'un desig subconscient d'escapar de la maldat". Ell mai ha volgut silenciar els seus records dels temps bruts. Al contrari. Els ha posat paraules i ànima, els ha recreat perquè no se'ls endugués el vent de la *bora*, la tramuntana que bufa amb fúria a Trieste. I així els ha convertit en un missatge universal de dignitat. En la seva recerca de l'origen del mal, el que acaba trobant Pahor són espurnes de bondat, de serenitat, de pau socràtica. ♦♦

ELS MÉS VENUTS

CATALÀ

FICCIÓ

[1] La casa de foc
FRANCESC SERÉS
Proa
591 pàgines i 20,90 €

1/7

[2] La ciutat de vapor
CARLOS RUIZ ZAFÓN
Columna
224 pàgines i 17,90 €

2/6

[3] Canto jo i la muntanya balla
IRENE SOLÀ / Anagrama
192 pàgines i 16,90 €

5/85

[4] Les tenebres i l'alba
KEN FOLLETT
Rosa dels Vents
1.128 pàgines i 24,90 €

4/15

[5] Tirant lo Blanc
JOANOT MARTORELL
Proa
976 pàgines i 24,90 €

3/8

NO-FICCIÓ

[1] El fill del xofer
JORDI AMAT
Edicions 62
262 pàgines i 18,50 €

1/7

[2] Vides catalanes que han fet història
BORJA DE RIQUER / Edicions 62
912 pàgines i 28 €

2/5

[3] No diguis res
PATRICK RADDEN KEEFFE
Edicions del Periscopi
576 pàgines i 22,90 €

4/17

[4] El llibre de La Marató
DIVERSOS AUTORS
Rosa dels Vents
160 pàgines i 12 €

3/6

[5] Escola d'aprenents
MARINA GARCÉS
Galaxia Gutenberg
192 pàgines i 15,50 €

6/6

CASTELLÀ

FICCIÓ

[1] Aquitania
EVA G. SÁENZ DE URTURI
Planeta
414 pàgines i 21,90 €

2/9

[2] La ciudad de vapor
CARLOS RUIZ ZAFÓN
Planeta
224 pàgines i 17,90 €

1/6

[3] Un océano para llegar a ti
SANDRA BARNEDA / Planeta
572 pàgines i 21,90 €

3/9

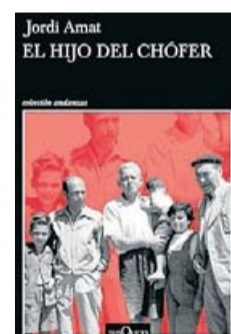
[4] Las tinieblas y el alba
KEN FOLLETT
Plaza & Janés
928 pàgines i 24,90 €

4/15

[5] Reina roja
JUAN GÓMEZ JURADO
Ediciones B
568 pàgines i 20,90 €

7/112

NO-FICCIÓ

[1] El hijo del chófer
JORDI AMAT
Tusquets
252 pàgines i 18,50 €

3/7

[2] La buena cocina
KARLOS ARGUIÑANO
Planeta
704 pàgines i 24,95 €

1/7

[3] El infinito en un junco
IRENE VALLEJO
Siruela
448 pàgines i 24,95 €

2/55

[4] Una tierra prometida
BARACK OBAMA
Debate
928 pàgines i 26,50 €

10/6

[5] Dime qué comes y te diré qué bacterias tienes
BLANCA GARCÍA-OREA / Grijalbo
272 pàgines i 18,90 €

5/12

Rànquing setmanal del Baròmetre de la Comunicació i la Cultura
Posició setmana anterior / Setmanes en el mercat

UN TAST
DE CATALÀALBERT PLA
NUALART¿Hem d'engruixir, engrossir
o engreixar la llista?

Els verbs *engruixir*, *engrossir* i *engreixar* són tots tres ben catalans i venen, respectivament, de *gruix*, *gros* i *greix*. Literalment, *engruixir* vol dir donar gruix; *engrossir*, fer més gros, i *engreixar*, fer més gras. Són sentits diferents però massa propers perquè sigui fàcil determinar quan són verbs intercanviables. Un feix de bitllets, una paret, un arbre, un teixit... es poden engruixir. En canvi, d'una persona diem que s'engreixa o s'engrosseix. Però com que qui posa greix es fa més gros, en aquest sentit funcionen bastant com a sinònims, encara que només *engreixar-se* és avui d'ús habitual.

També només *engreixar(-se)* pot voler dir *enriquir(-se)* ("Mentre que els seus amics es van engruixar jugant a borsa, ell s'hi va arruïnar"), *sentir una gran satisfacció* ("S'engreixa amb

tants elogis"), *adobar* ("Recollia fems per engruixar les seves terres") i *greixar* ("L'aparell no s'ha de desmuntar ni engruixar mai"). Sorprenentment, el DIEC2 no recull aquestes tres últimes accepcions (que sí que apareixen al GDLC i al DCVB).

Però el significat que crea més dubtes és el de "fer més nombrós (un grup, una llista, un exèrcit...)". Mentre que en castellà ni *engordar* ni *engruesar* tenen mai aquest sentit –el té només *engrosar*–, en català no tenim clar quin o quins dels

**SÓN SENTITS MASSA
PROPER PERQUÈ SIGUI
FÀCIL DETERMINAR
QUAN SÓN, O NO, VERBS
INTERCANVIALES**

tres verbs el tenen, i en l'ús trobem de tot. Si anem als diccionaris, el DIEC2 sembla que es decanti per *engrossir*: recull l'exemple "Cal engrossir l'exèrcit" i la locució *engrossir la llista*. En canvi, el *Diccionari descriptiu de la llengua catalana* (DDL) –més fiable perquè parteix d'un extens corpus– opta més aviat per *engruixir*. Si per a la frase del títol hagués de triar un dels tres verbs, jo optaria per *engruixir*, també veig correcte *engrossir* i no comptaria com a falta *engreixar* (sobretot si apuntem al sentit figurat d'*adobar* o *enriquir* la llista).

I anant a un altre dubte que hi té certa relació, veig igual de bo "El gruix de la manifestació" que "El gros de la manifestació", i diria que l'ús es decanta per la primera opció per molt que el DIEC2 encara no la reculli. ♦♦